

Νικολαΐδης & Συνεργάτες
Πολιτικοί Μηχανικοί & Μηχανικοί Περιβάλλοντος
Αγίου Παύλου 61, 1107, Λευκωσία-Κύπρος
Τηλ: +357 22311958, Φαξ: +357 22312519
Email: nicol@NandA.com.cy

Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

Φί/δι: κυρίας Έλενας Ερωτοκρίτου

30 Αυγούστου 2021

ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΥΝΗΜΑ (eerotokritou@environment.moa.gov.cy)

Θέμα: Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση από την εγκατάσταση εναέριας Γραμμής Μεταφοράς Υψηλής Τάσης της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, στην κοινότητα Δωρός

Κύριε,

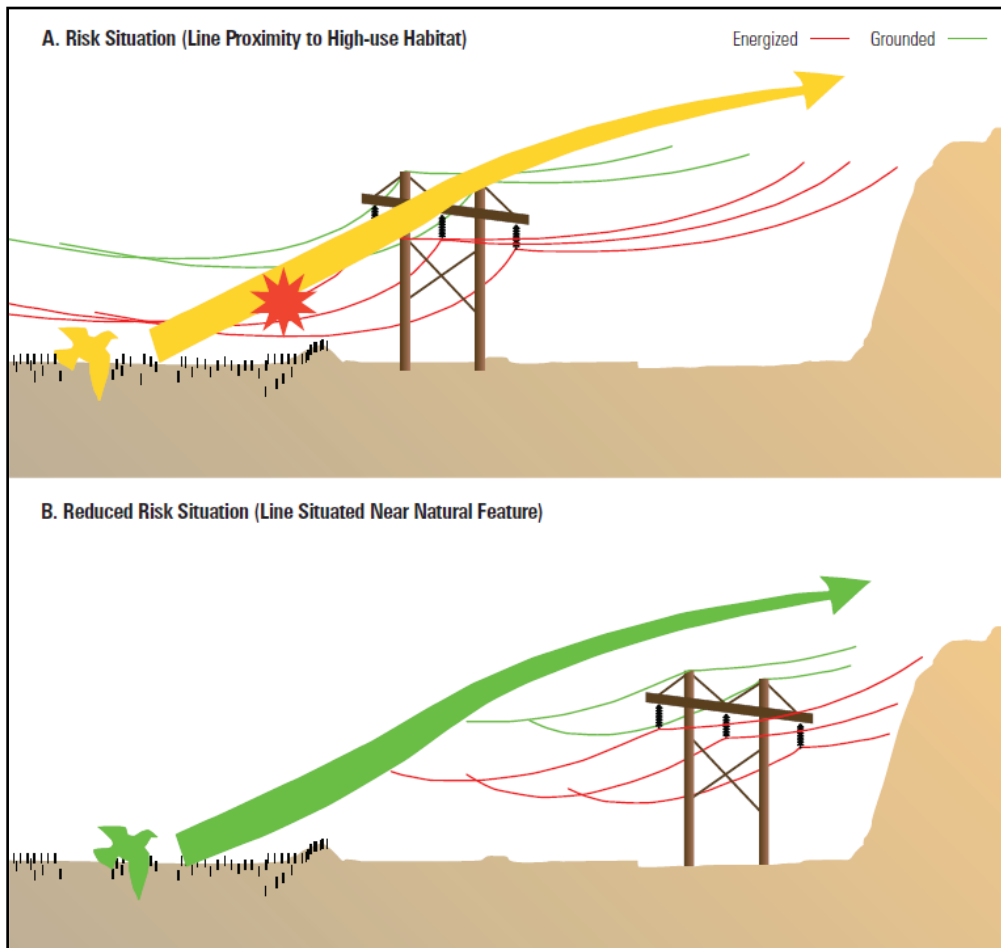
Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της επιστολής σας, ημερομηνίας 3^η Αυγούστου 2021 και αριθμό φακέλων 02.15.003.001, 02.15.004.63.001 σας παραθέτουμε τις απαντήσεις μας στα ερωτήματά σας. Η εν λόγω επιστολή επισυνάπτεται στο Συνημμένο Ι της παρούσας επιστολής.

Απάντηση 1: Η απόσταση των 1,500 μέτρων όπου βρίσκεται ο κλωβός και το εστιατόριο του Πυρόχρου Γύπα (*Gyps fulvus*) από το προτεινόμενο έργο, καθώς και η απόσταση των 900 μέτρων από ενεργή φωλιά Σπιζαετού (*Aquila Fasciata*) κρίνεται ότι δεν αποτελούν αποστάσεις που εγκυμονούν κινδύνους για τα είδη αυτά, κυρίως κατά το κατασκευαστικό στάδιο του προτεινόμενου έργου. Όπως αναφέρεται στα Κεφάλαια 7.6.1 και 7.6.2 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που κατατέθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος, υψηλά επίπεδα θορύβου και σκόνης κατά το κατασκευαστικό στάδιο, θα διαχέονται και θα διασπείρονται αντίστοιχα, σε αποστάσεις μικρότερες των 400 μέτρων και κυρίως στα σημεία όπου θα λειτουργούν τα μηχανήματα. Επίσης, οι οχληρές εργασίες (χωματουργικές εργασίες και κατασκευή βάσεων) θα είναι σύντομες (κατά μέγιστο 15 μέρες) και μετά την ολοκλήρωσή τους θα αποκατασταθούν τα υφιστάμενα επίπεδα θορύβου και σκόνης της περιοχής μελέτης. Σημειώνεται επίσης, ότι οι κατασκευαστικές εργασίες θα πραγματοποιηθούν εκτός περιόδου αναπαραγωγής των ειδών και μετανάστευσης (τέλη Αυγούστου μέχρι αρχές Νοεμβρίου, Μάρτιο μέχρι Μάιο).

Σύμφωνα με τα πιο πάνω και τις αποστάσεις των πυλώνων από τη ΖΕΠ, δεν αναμένεται οποιαδήποτε επίπτωση στα είδη αυτά, καθώς και στα άλλα δυο είδη αρπακτικών *Buteo rufinus* και *Falco peregrinus* κατά το κατασκευαστικό στάδιο. Ο πλησιέστερος πυλώνας της ΖΕΠ βρίσκεται σε απόσταση 400 μέτρων ενώ οι άλλοι δυο πυλώνες σε μεγαλύτερη απόσταση 500-800 μέτρων από τη ΖΕΠ.

Όσον αφορά το στάδιο λειτουργίας του προτεινόμενου έργου, στο Κεφάλαιο 7.7 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που κατατέθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος, γίνεται αναφορά σε διάφορα αποτελέσματα ερευνών από βιβλιογραφικές πηγές, για τις επιπτώσεις σε πτηνά λόγω της παρουσίας ηλεκτροφόρων καλωδίων, καθώς και για τα μέτρα μείωσης / εξάλειψης των επιπτώσεων αυτών. Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες των βιβλιογραφικών πηγών, την τοποθεσία του έργου και τα χαρακτηριστικά του έργου, η πιθανότητα πρόσκρουσης των ειδών της ΖΕΠ στα ηλεκτροφόρα καλώδια εκτιμάται αρκετά χαμηλή. Η εφαρμογή μέτρων σήμανσης των ηλεκτροφόρων καλωδίων θα αποτρέψει σε

σημαντικό ποσοστό (έως 80%) την πρόσκρουση των πτηνών σε αυτά. Επίσης, το μήκος που θα καλύψει το έργο (600 μέτρα) είναι πολύ μικρή σε σχέση με τη συνολική έκταση της περιοχής που χρησιμοποιείται ως διάδρομος – πέρασμα άγριων αποδημητικών πτηνών, με αποτέλεσμα ο βαθμός επικινδυνότητας πρόσκρουσης των πτηνών στα ηλεκτροφόρα καλώδια κατά την αποδημία τους να εκτιμάται αρκετά χαμηλός. Επιπρόσθετα, η ΓΜΥΤ δεν εφάπτεται του προστατευόμενου βιότοπου των πτηνών (ΖΕΠ) (απόσταση 400 m περίπου), ούτε της τοποθεσίας του κλωβού – εστιατορίου του είδους *Gyps fulvus* και της φωλιάς του είδους *Aquila Fasciata*, με αποτέλεσμα να υπάρχει αρκετή απόσταση για την άνετη και ασφαλή απογείωση των πτηνών μειώνοντας το ρίσκο πρόσκρουσης τους με τα ηλεκτροφόρα καλώδια (βλέπε **Εικόνα 1**).

Εικόνα 1: Παράδειγμα μείωσης του ρίσκου κατά την απογείωση των πτηνών
[Πηγή: Thompson 1978]

Απάντηση 2: Κατά την εκπόνηση της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης δεν εντοπίστηκε στο αρχείο έργων του Τμήματος Περιβάλλοντος ο προγραμματισμός υλοποίησης άλλων αντίστοιχων έργων με το προτεινόμενο έργο. Στην περιοχή μελέτης υπάρχει ήδη υφιστάμενη εναέρια ΓΜΥΤ με την οποία θα συνδεθεί με το προτεινόμενο έργο. Ο πυλώνας σύνδεσης της υφιστάμενης και προτεινόμενης ΓΜΥΤ βρίσκεται σε απόσταση 400 μέτρων περίπου από τη ΖΕΠ.

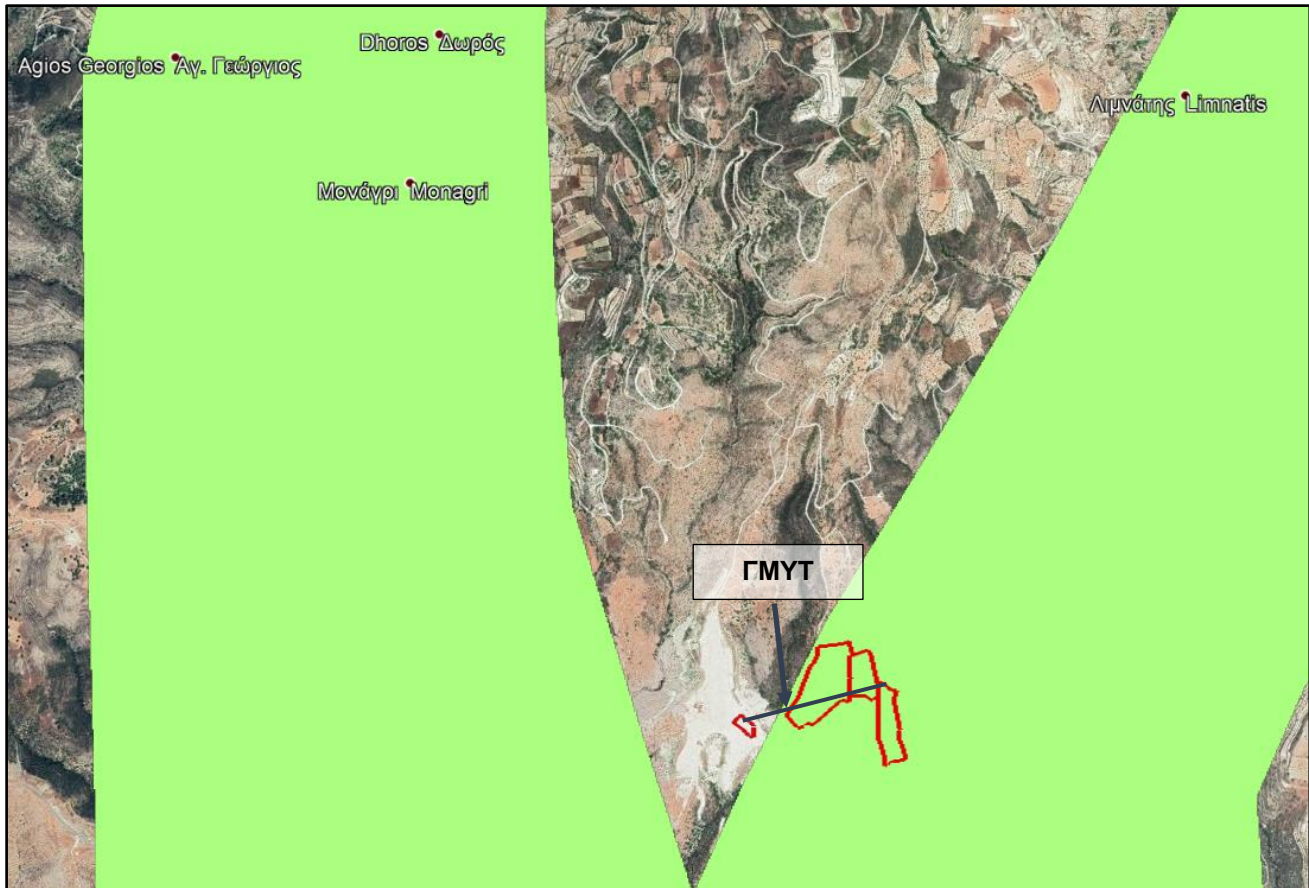
Η προσθήκη νέας ΓΜΥΤ θα αυξήσει τις επιπτώσεις στα άγρια αποδημητικά πτηνά λόγω της γεινίαςσης των υφιστάμενων και νέων γραμμών μεταφοράς με τη ΖΕΠ και την παρουσία του διαδρόμου - πέρασματος άγριων αποδημητικών πτηνών. Οι επιπτώσεις αυτές αφορούν κυρίως τη θανάτωση ή τραυματισμό των πτηνών, λόγω πρόσκρουσης τους στα ηλεκτροφόρα καλώδια. Όμως το μήκος των ΓΜΥΤ είναι πολύ μικρό συγκριτικά με την έκταση που χρησιμοποιείται ως διάδρομος – πέρασμα άγριων αποδημητικών πτηνών (βλέπε **Εικόνα 2**). Σημειώνεται ότι, οι επιπτώσεις πρόσκρουσης και θανάτωσης των πτηνών αναφέρεται και ως μια από τις απειλές στο Διαχειριστικό Σχέδιο της Περιοχής ΖΕΠ Κοιλιάδα Λιμνάτη (Σεπτέμβριος 2016). Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι το δίκτυο υψηλής τάσης που διασχίζει την περιοχή εγκυμονεί κινδύνους για τα είδη, λόγω της πιθανότητας προσκρούσεων στις υποδομές του δικτύου, καθώς και την πιθανότητα πρόκλησης ηλεκτροπληξίας σε είδη της πτηνοπανίδας. Άλλες απειλές

που αναφέρονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο αφορούν ανθρώπινες δραστηριότητες, όπως γεωργία, κτηνοτροφία, τουρισμό, λαθροθηρία κ.α. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι αθροιστικές ή συναθροιστικές επιπτώσεις βάσει ορισμού προέρχονται μόνο από μία πηγή όπου με την πάροδο του χρόνου οι επιπτώσεις αυτές αθροίζονται με αποτέλεσμα να προκαλούν πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον. Συνεπώς αθροιστικά οι επιπτώσεις που αφορούν την περιοχή μελέτης, εστιάζουν μόνο σε αντίστοιχα έργα με το προτεινόμενο έργο, όπου βάσει του Διαχειριστικού Σχέδιου και των βιβλιογραφικών πηγών που αναφέρονται στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (βλέπε Κεφάλαιο 7.7 και 8), οι επιπτώσεις αυτές μπορούν να μειωθούν σημαντικά με την εφαρμογή μέτρων σήμανσης των καλωδίων. Αυτό το μέτρο αποτελεί ένα από τα μακροπρόθεσμα διαχειριστικά μέτρα που αναφέρονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο της Περιοχής ΖΕΠ Κοιλιάδας Λιμνάτη και σύμφωνα με βιβλιογραφικές πηγές μπορεί να μειώσει σε ποσοστό 50% – 80% τα συμβάντα πρόσκρουσης των πτηνών στα ηλεκτροφόρα καλώδια. Συνεπώς οι συναθροιστικές επιπτώσεις στα είδη της ΖΕΠ σύμφωνα με τα πιο πάνω δεδομένα εκτιμάται ότι θα είναι αρκετά χαμηλές.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι, για να μπορεί να γίνει ακριβής εκτίμηση του μεγέθους των συναθροιστικών επιπτώσεων στα είδη της συγκεκριμένης περιοχής μελέτης, πρέπει να υπάρχουν στατιστικά στοιχεία θανάτων ή τραυματισμών πτηνών λόγω των υφιστάμενων ΓΜΥΤ. Στην παρούσα φάση, λόγω απουσίας σχετικών δεδομένων, η αξιολόγηση του βαθμού των συναθροιστικών επιπτώσεων βασίζεται σε αντίστοιχες καταγραφές και έρευνες που πραγματοποιήθηκαν για αρπακτικά πτηνά σε άλλες χώρες της Ευρώπης (βλέπε αναφορές στο Κεφάλαιο 7.7 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης).

Η παρουσία των ΓΜΥΤ σε συνδυασμό με τις υφιστάμενες απειλές και πιέσεις που δέχονται τα είδη της ΖΕΠ, λόγω των διαφόρων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, όπως αυτές αναφέρονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΖΕΠ Κοιλιάδας Λιμνάτη, δε διαφοροποιεί ιδιαίτερα τα αποτελέσματα της εκτίμησης των επιπτώσεων συνεργιστικά (συνδυασμένη δράση δραστηριοτήτων) για τα είδη. Ο λόγος είναι ότι η παρουσία των ΓΜΥΤ δεν αποτελούν οποιαδήποτε ενεργή δραστηριότητα, από την οποία επηρεάζονται ποικίλες περιβαλλοντικές πτυχές, με αποτέλεσμα τον άμεσο αρνητικό επηρεασμό του βιολογικού κύκλου των πτηνών. Οι ΓΜΥΤ αποτελούν σταθερό εμπόδιο, ευκόλως διαχειρίσιμο με την τοποθέτηση σημάτων που μειώνουν σημαντικά τα ατυχήματα πρόσκρουσης. Όσον αφορά το κατασκευαστικό στάδιο του προτεινόμενου έργου, οποιαδήποτε συνεργιστική επίπτωση παρουσιαστεί (αυξημένα επίπεδα θορύβου και σκόνης), κρίνεται αμελητέα λόγω της φύσης των κατασκευαστικών εργασιών και της περιόδου υλοποίησης του έργου (τέλη Αυγούστου μέχρι αρχές Νοεμβρίου, Μάρτιο μέχρι Μάιο).

Οι πιθανές συνεργιστικές επιπτώσεις από το αδειοδοτημένο ηλιοθερμικό πάρκο, το οποίο είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη ΓΜΥΤ αναλύονται στην Απάντηση 3 πιο κάτω.

Εικόνα 2: Διάδρομος Πέρασμα Άγριων Αποδημητικών Πτηνών στην περιοχή μελέτης (λωρίδες πράσινου χρώματος)

[Πηγή: Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, 2016]

Απάντηση 3: Τα τεμάχια όπου θα κατασκευαστεί το ηλιοθερμικό πάρκο παρουσιάζονται στον πιο κάτω Πίνακα. Η ισχύς του ηλιοθερμικού πάρκου είναι 50MW. Το ηλιοθερμικό πάρκο θα καταλαμβάνει συνολική έκταση περίπου 1,200,000 m². Οι κτιριακές εγκαταστάσεις του έργου θα καταλαμβάνουν συνολικά 2,400 m² και θα αποτελούνται από ένα ισόγειο κτίριο.

Πίνακας 1: Τεμάχια όπου θα κατασκευαστεί το ηλιοθερμικό πάρκο

Αρ.	Αρ. Τεμ.	Χωρίο	Φ/Σχ.	Αρ. Εγγρ.	Έκταση (m ²)
1	46	Δωρός	47/62	0/4279	28094
2	73	Δωρός	47/62	0/3770	19733
3	75	Δωρός	47/62	0/4398	31439
4	76	Δωρός	47/62	0/4015	20739
5	78	Δωρός	47/62	0/3714	12041
6	81	Δωρός	47/62	0/4072	11037
7	85	Δωρός	47/62	0/4304	12710
8	86	Δωρός	47/62	0/4305	6689
9	87	Δωρός	47/62	0/4306	14382
10	88	Δωρός	47/62	0/4307	18395
11	45	Δωρός	53/6	0/4143	100670
12	47	Δωρός	53/6	0/4219	23749
13	48	Δωρός	53/6	0/4166	18061
14	49	Δωρός	53/6	0/3352	12041
15	50	Δωρός	53/6	0/3694	26088
16	52	Δωρός	53/6	0/4119	13044
17	53	Δωρός	53/6	0/3416	15720
18	55	Δωρός	53/6	0/4120	32108
19	57	Δωρός	53/6	0/3532	16054
20	58	Δωρός	53/6	0/3652	19733
21	60	Δωρός	53/6	0/4274	15051
22	61	Δωρός	53/6	0/3868	69232
23	70	Δωρός	53/6	0/4257	57192
24	71	Δωρός	53/6	0/4347	20068
25	72	Δωρός	53/6	0/4044	11706
26	74	Δωρός	53/6	0/3656	36121
27	75	Δωρός	53/6	0/4043	19064
29	76	Δωρός	53/6	0/4285	21740
30	78	Δωρός	53/6	0/3590	14047
31	79	Δωρός	53/6	0/3624	7693
32	80	Δωρός	53/6	0/3655	11372
33	81	Δωρός	53/6	0/3586	7024
34	83	Δωρός	53/6	0/3627	13713
35	86	Δωρός	53/6	0/4256	18730

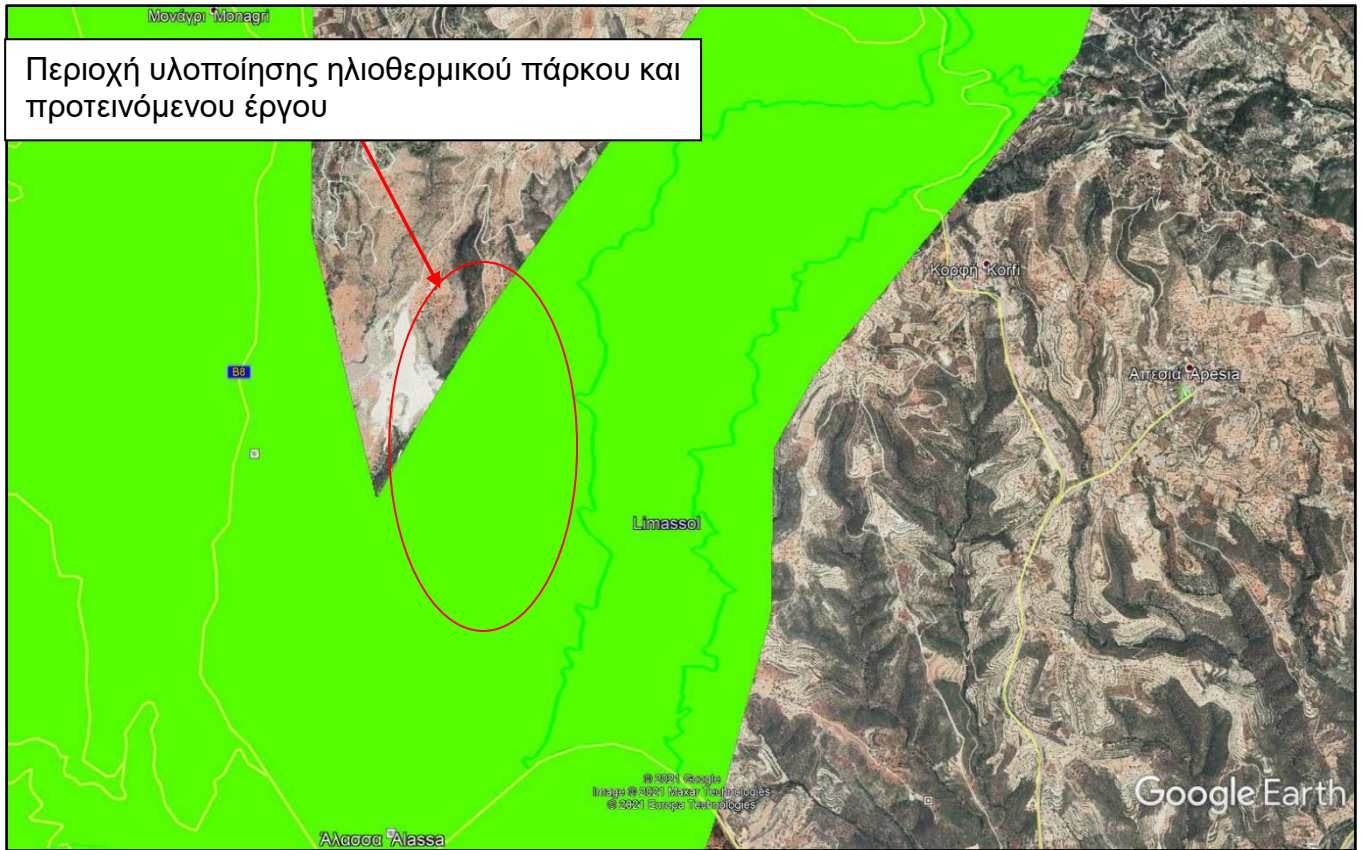
36	87	Δωρός	53/6	0/3351	3345
37	88	Δωρός	53/6	0/4248	20068
38	90	Δωρός	53/6	0/3457	5017
39	91	Δωρός	53/6	0/4287	12710
40	94	Δωρός	53/6	0/3764	16054
41	95	Δωρός	53/6	0/4218	41138
42	96	Δωρός	53/6	0/3411	4348
43	97	Δωρός	53/6	0/4229	15720
44	154	Δωρός	53/6	0/4612	13713
45	155	Δωρός	53/6	0/4613	2676
46	156	Δωρός	53/6	0/4614	26757
47	157	Δωρός	53/6	0/4615	9031
48	256	Δωρός	53/6	0/21841	613
49	305	Λιμνάτης	47/62	0/19603	47493
50	133	Λιμνάτης	53/6	0/20826	48834
51	138	Λιμνάτης	53/6	0/18948	27091
52	142	Λιμνάτης	53/6	0/19898	22409
53	211	Λιμνάτης	53/6	0/19213	25753
55	219	Λιμνάτης	53/6	0/20690	30101
56	248	Λιμνάτης	53/6	0/18947	6355
57	249	Λιμνάτης	53/6	0/18946	4534
58	135	Λιμνάτης	53/6	0/20829	18061
59	137	Λιμνάτης	53/6	0/80832	8176
60	151	Λιμνάτης	53/6	0/17724	19399
Συνολική Έκταση					1204676

Στην **Εικόνα 3** παρουσιάζεται η περιοχή χωροθέτησης του ηλιοθερμικού πάρκου, στα οποία εμπίπτουν τα τεμάχια υλοποίησης του προτεινόμενου έργου. Μόνο το τεμάχιο με αριθμό 150 με Φ/ΣΧ: 53/6 γειτνιάζει των τεμαχίων του ηλιοθερμικού πάρκου. Στον Κτηματικό **Χάρτη 1** παρουσιάζονται τα τεμάχια της εν λόγω ανάπτυξης.

Σύμφωνα με δεδομένα της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας του έτους 2016, το μεγαλύτερο τμήμα του ηλιοθερμικού πάρκου εμπίπτει σε διάδρομο – πέρασμα άγριων αποδημητικών πτηνών (βλέπε **Εικόνα 4**).

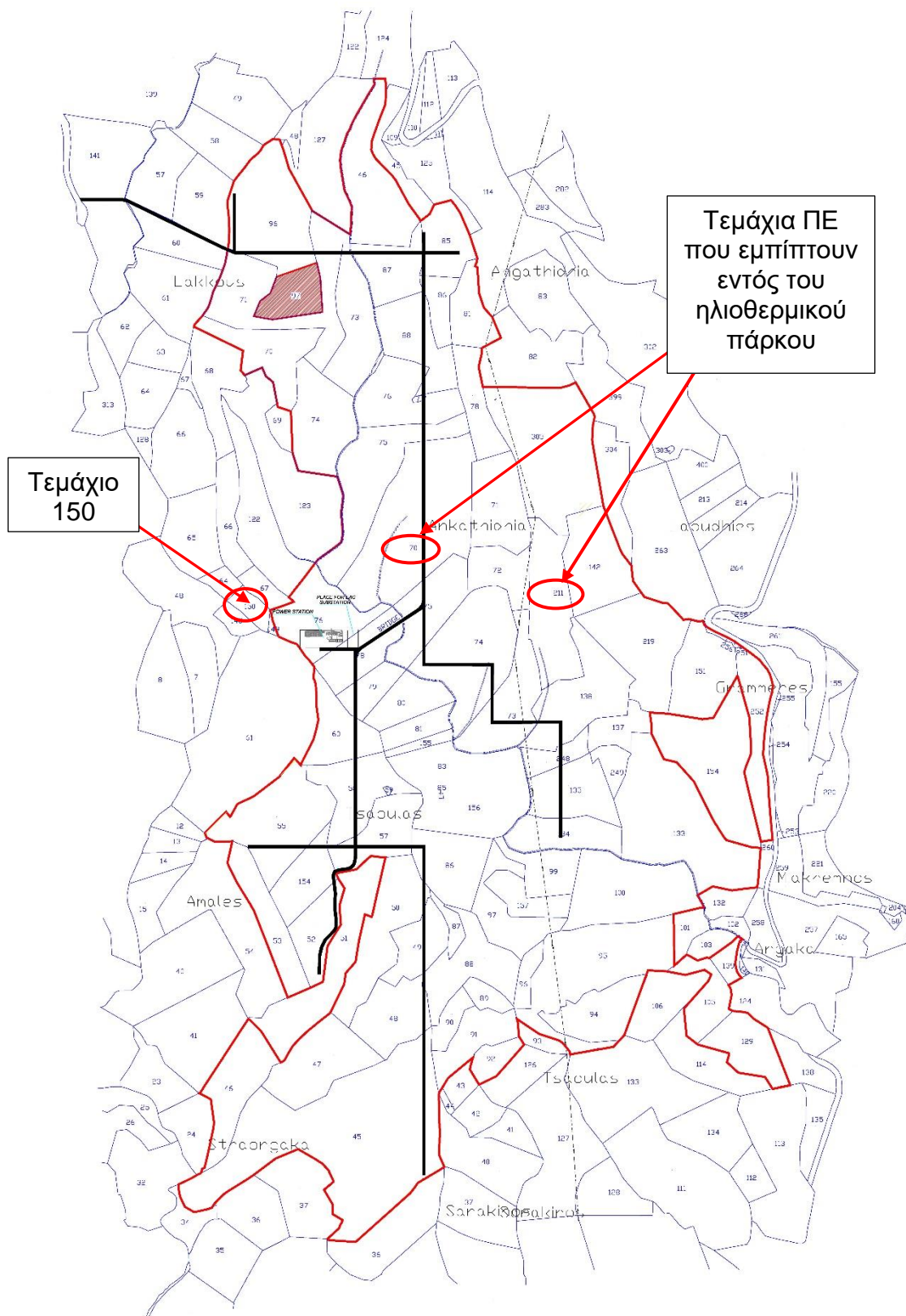

Εικόνα 3: Αεροφωτογραφία όπου παρουσιάζονται τα όρια του ηλιοθερμικού πάρκου

Εικόνα 4: Διάδρομος – Πέρασμα άγριων αποδημητικών πτηνών στην περιοχή του ηλιοθερμικού πάρκου και του προτεινόμενου έργου (λωρίδες πράσινου χρώματος)

[Πηγή: Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, 2016]

Κτηματικός Χάρτης 1: Τεμάχια υλοποίησης ηλιοθερμικού πάρκου εντός κόκκινου περιγράμματος

Όπως προαναφέρεται, τα τεμάχια 70 και 211 με Φ/ΣΧ: 53/6 υλοποίησης του προτεινόμενου έργου εμπíπτουν εντός των τεμαχίων του ηλιοθερμικού πάρκου εκτός του τεμαχίου με αριθμό 150 με Φ/ΣΧ:53/6, το οποίο γειτνιάζει των τεμαχίων του ηλιοθερμικού πάρκου και συγκεκριμένα με τα τεμάχια 61 και 76 με Φ/ΣΧ:53/6. Κατά το κατασκευαστικό στάδιο, η συμβολή του προτεινόμενου έργου στις συνεργιστικές επιπτώσεις (θόρυβος, σκόνη) για τα είδη της ΖΕΠ κρίνονται ασήμαντες λόγω του σύντομου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του και της φύσης των κατασκευαστικών εργασιών.

Η παρουσία των ΓΜΥΤ θα συμβάλει συνεργιστικά στις επιπτώσεις στα είδη της ΖΕΠ σε συνδυασμό με τη λειτουργία του ηλιοθερμικού πάρκου, αλλά σε πολύ ασήμαντο βαθμό σε σχέση με τις επιπτώσεις που θα προκύπτουν στο περιβάλλον της περιοχής μελέτης, λόγω της παρουσίας του ηλιοθερμικού πάρκου.

Όπως προαναφέρεται η σημαντικότερη επίπτωση που μπορεί να παρουσιαστεί λόγω της παρουσίας του προτεινόμενου έργου στην περιοχή είναι η πρόσκρουση των πτηνών στα ηλεκτροφόρα καλώδια και κατά συνέπεια ο τραυματισμός τους ή θάνατος τους. Η συμβολή του ηλιοθερμικού πάρκου συνεργιστικά στις επιπτώσεις προς τα είδη της ΖΕΠ, δε σχετίζεται τόσο με την πρόσκρουση των πτηνών στις υποδομές του, αλλά κυρίως με την αποψίλωση των τεμαχίων του πάρκου, τη μόνιμη αλλαγή της μορφολογίας και της χρήσης του χώρου, την κατάργηση αργακιών και υδατορεμάτων, την αύξηση των επιπέδων θορύβου και σκόνης, καθώς και άλλων παραγόντων, οι οποίοι σε μεγάλο βαθμό θα είναι αποτρεπτικοί για την παρουσία των ειδών στην περιοχή. Συνεπώς, η ΓΜΥΤ συγκριτικά με τη λειτουργία του ηλιοθερμικού πάρκου θα είναι αμελητέα, λαμβάνοντας υπόψη ότι η λειτουργία του πάρκου θα περιορίσει την παρουσία των άγριων πτηνών στην περιοχή. Εφόσον τα διάφορα είδη πτηνοπανίδας δε θα χρησιμοποιούν την περιοχή αυτή λόγω της λειτουργίας του ηλιοθερμικού πάρκου, αυτό συνεπάγεται τη μείωση του κινδύνου πρόσκρουσης των πτηνών στα ηλεκτροφόρα καλώδια. Επίσης, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι θα ληφθούν μέτρα σήμανσης των καλωδίων, ώστε να αποτρέπεται η πρόσκρουση των πτηνών σε αυτά, όπως άλλωστε προβλέπεται και από το Διαχειριστικό Σχέδιο της ΖΕΠ.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί και να τονιστεί ότι στη Γνωμάτευση που εξέδωσε η Περιβαλλοντική Αρχή για το ηλιοθερμικό πάρκο αναφέρονται οι πιο κάτω όροι, από τους οποίους γίνεται αντιληπτό ότι θα μπορούν να αξιολογηθούν με ακρίβεια οι οποιεσδήποτε επιπτώσεις στα είδη της περιοχής και να ληφθούν συγκεκριμένα διαχειριστικά μέτρα, αφού μελετηθούν τα αποτελέσματα των πτηνοπαρηγήσεων και καταγραφών συμπεριφορών των πτηνών.

3. Όροι για την προστασία της βιοποικιλότητας

- 3.1. Κατά την έκδοση Πολεοδομικής Άδειας να ληφθούν υπόψη οι πρόσθετοι όροι και τα μέτρα μετριασμού που θα τεθούν από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, λόγω της κλίμακας και της γειννίαςσης του έργου με σημαντική περιοχή του δικτύου Natura 2000.
- 3.2. Ο Φορέας Εκμετάλλευσης θα πρέπει, σε πλήρη συνεργασία και συνεννόηση με την Υπηρεσία Θύρας και Πανίδας:
- 3.2.1. Να διατυπώσει και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις στην πτηνοπανίδα από την εκχέρσωση του χώρου του έργου και τις κατασκευαστικές εργασίες και τη λειτουργία του έργου. Αυτά να κοινοποιηθούν στην Περιβαλλοντική Αρχή και στην Υπηρεσία Θύρας και Πανίδας.
- 3.2.2. Λόγω του ότι το έργο εφάπτεται με πολύ σημαντική περιοχή του δικτύου Natura 2000, η περιοχή του έργου εμπίπτει εντός περάσματος διέλευσης μεταναστευτικών πτηνών, καθώς επίσης και λόγω του ότι στην περιοχή εκπονείται πρόγραμμα για τον γύπα, πρέπει:

(α) Να γίνεται καταγραφή, η οποία να συνεχίσει σε όλες τις φάσεις του έργου (κατασκευή και λειτουργία) των σημαντικών στοιχείων για την περιοχή του δικτύου Natura 2000 σε συνεννόηση και σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας και να υποβάλλονται τα σχετικά στοιχεία σε μορφή τριμηνιαίων εκθέσεων στην Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και στην Περιβαλλοντική Αρχή σύμφωνα με τον όρο 7.1. της παραγράφου 7: Όροι για την περιβαλλοντική παρακολούθηση και επιτήρηση (Environmental Monitoring) της Φάσης Κατασκευής του Έργου της Ενότητας Α.

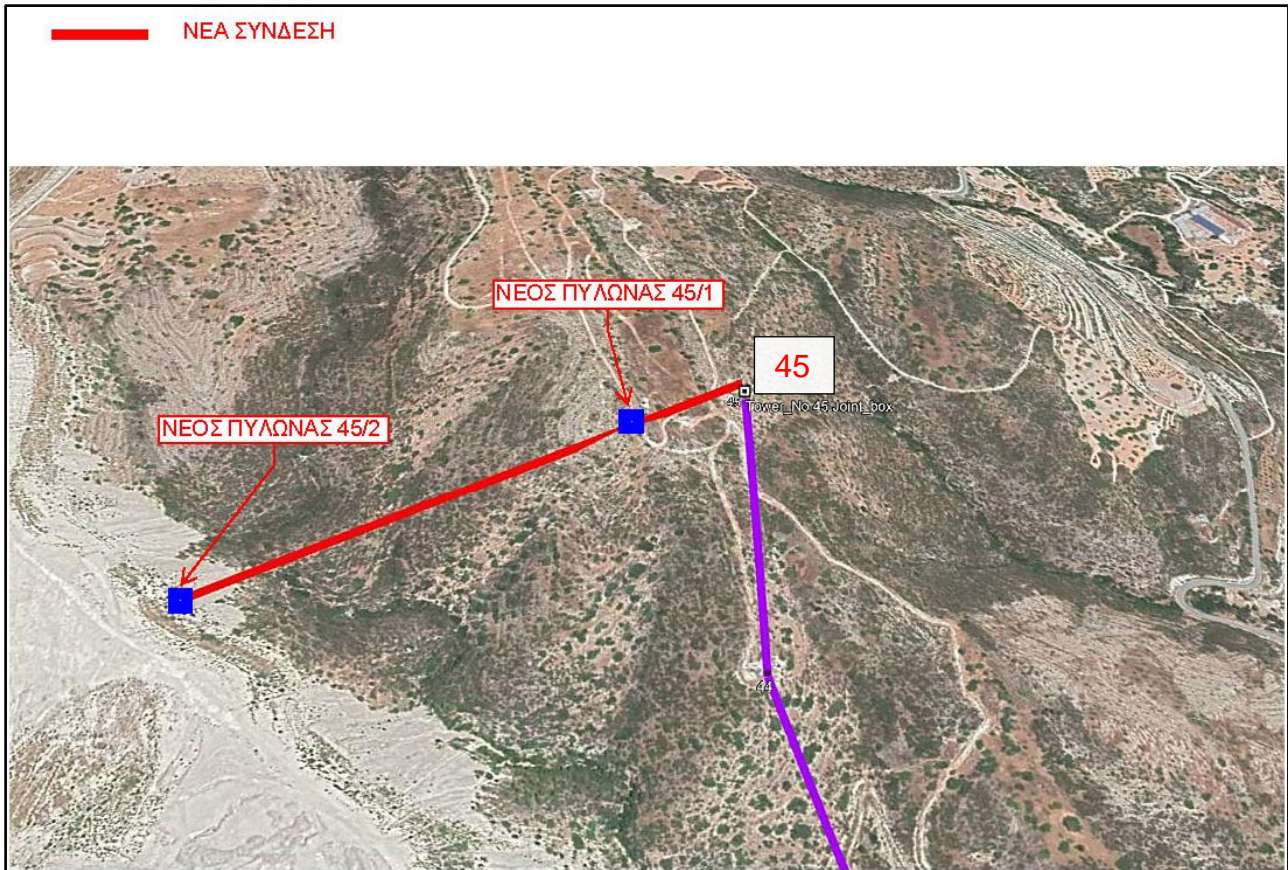
(β) Σε συνεννόηση με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, να γίνονται ειδικές καταγραφές, οι οποίες να συνεχίσουν σε όλες τις φάσεις του έργου (κατασκευή και λειτουργία) και να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις σε σχέση με το καθορισμένο πέρασμα διέλευσης πτηνών το οποίο πιθανό να επηρεαστεί από το προτεινόμενο έργο. Σε σχέση με την πτηνοπανίδα, να δίνεται έμφαση σε όλα τα είδη χαρακτηρισμού και ειδικά στα αρπακτικά είδη και στον γύπα, αφού εντός της κοιλάδας του Λιμνάτη εφαρμόζεται ειδικό πρόγραμμα προστασίας και διατήρησης του είδους. Η διάρκεια των καταγραφών θα καθορισθεί από την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας. Τα αποτελέσματα να υποβάλλονται στην Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και στην Περιβαλλοντική Αρχή.

(γ) Σε συνεννόηση με την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας να ληφθούν μέτρα για τη μείωση των επιπτώσεων των καλωδίων που θα τοποθετηθούν, σε σχέση με τον αεροδιάδρομο των γυτών και των άλλων αρπακτικών από και προς το Λιμνάτη, τον κόλπο Επισκοπής και της περιοχής της Αλυκής Ακρωτηρίου. Τα εν λόγω μέτρα να κοινοποιηθούν στην Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και στην Περιβαλλοντική Αρχή.

Απάντηση 4: Σύμφωνα με την Απάντηση 3 πιο πάνω, και λαμβάνοντας υπόψη ότι το προτεινόμενο έργο αποτελεί ένα από τα συμπληρωματικά έργα του ηλιοθερμικού πάρκου, είναι αντιληπτό ότι οποιαδήποτε εκτενέστερη εκτίμηση για τις επιπτώσεις στον γύπα από τη ΓΜΥΤ δε διαφοροποιεί το περιεχόμενο της πιο πάνω απάντησης. Όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω η περιβαλλοντική γνωμάτευση του ηλιοθερμικού πάρκου βεβαιώνει με τον όρο 3 ότι για την προστασία της βιοποικιλότητας απαιτούνται καταγραφές κατά το στάδιο κατασκευής και κατά το στάδιο λειτουργίας του πάρκου για την εκτίμηση των επιπτώσεων σε όλα τα είδη της ΖΕΠ και ειδικά στα αρπακτικά είδη και στον γύπα.

Αναμένεται ότι τόσο η παρουσία της ΓΜΥΤ, όσο και η λειτουργία του ηλιοθερμικού πάρκου θα επηρεάσουν σε κάποιο βαθμό τα δυο είδη του γύπα *Gyps fulvus* και *Aquila fasciata*, εφόσον εμπίπτουν στον πυρήνα επικράτειας του και στον πυρήνα τροφοληψίας του. Όσον όμως αφορά τη ΓΜΥΤ ως μεμονωμένο έργο οι επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρει μειώνονται αισθητά με τα μέτρα που αναλύονται στις πιο πάνω απαντήσεις, καθώς και στο Κεφάλαιο 7.7 της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

Απάντηση 5: Σύμφωνα με την **Εικόνα 5** που παρουσιάζεται πιο κάτω δε θα απαιτηθεί να διανοιχθούν δρόμοι για την κατασκευή των πυλώνων. Στον πυλώνα 45 υπάρχει χωμάτινος δρόμος, λόγω υφιστάμενου πυλώνα. Επίσης, όπως φαίνεται στην **Εικόνα 5**, πλησίον του πυλώνα 45/1 υπάρχει υφιστάμενος χωμάτινος δρόμος και πλησίον του πυλώνα 45/2 υπάρχει εγγεγραμμένος δρόμος, ο οποίος είναι χωμάτινος.

Εικόνα 5: Αεροφωτογραφία όπου παρουσιάζονται οι δρόμοι πρόσβασης στην περιοχή του ΠΕ

Απάντηση 6: Η εναλλακτική λύση της υπογειοποίησης των καλωδίων που εξετάστηκε από την ΑΗΚ, είναι αδύνατον να εφαρμοστεί στην περίπτωση του συγκεκριμένου έργου, λόγω της τοποθεσίας χωροθέτησης του και των μέτρων ασφαλείας που εφαρμόζει η ΑΗΚ για τέτοιου τύπου έργα.

Τα υπόγεια καλώδια είναι δυνατό να τοποθετηθούν μόνο εκεί όπου υπάρχουν διαμορφωμένοι δρόμοι. Δεν είναι δυνατό να τοποθετηθούν εντός μη αναπτυγμένης γης, για λόγους ασφαλείας του κοινού. Εκεί όπου τοποθετούνται υπόγεια καλώδια, είτε σε πεζοδρόμια, είτε στο κατάστρωμα του δρόμου, αυτά προστατεύονται απότσιμεντένιες πλάκες και κορδέλα, για σκοπούς προειδοποίησης/σήμανσης και προστασίας του κοινού. Ακόμα, πριν από οποιαδήποτε εκσκαφή σε δρόμους, πρέπει να εξασφαλιστεί η σχετική Άδεια Εκσκαφής (από την ΑΗΚ αλλά και άλλες Υπηρεσίες) για προστασία του συνεργείου που θα πραγματοποιήσει την εκσκαφή, αλλά και του καλωδίου. Επίσης, πριν την εκσκαφή, η ΑΗΚ υποδεικνύει την ακριβή θέση των καλωδίων, για σκοπούς ασφαλείας. Σύμφωνα με την ΑΗΚ, η εγκατάσταση υπογείων ηλεκτροφόρων καλωδίων εκτός δημοσίων δρόμων (με ασφαλτο, πεζοδρόμια κ.α) εμπερικλείει σοβαρότατους κινδύνους και για τον λόγο αυτό δεν εφαρμόζεται.

Συνεπώς η επιλεχθείσα όδευση της ΓΜΥΤ αποτελεί τη βέλτιστη λύση από όλες τις λύσεις που εξέτασε η ΑΗΚ, για το συγκεκριμένο έργο και υπερέχει των διάφορων διαδρομών που εξετάστηκαν, λόγω της τοπογραφίας του χώρου και τη μείωση των επιπρόσθετων κατασκευαστικών εργασιών για την εγκατάσταση των πυλώνων.

Με εκτίμηση,

Πανίκος Νικολαΐδης
Διευθυντή

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Αρ. Φακ.: 02.15.003.001, 02.15.004.63.001

Αρ. Τηλ.: 22408921

E-mail: eerotokritou@environment.moa.gov.cy

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

3 Αυγούστου, 2021

Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: nicol@NandA.com.cy

Π. Νικολαΐδη & Συνεργάτες Ε.Π.Ε.

Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση από την εγκατάσταση εναέριας γραμμής υψηλής τάσης
της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου, στην Κοινότητα Δωρός

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της συνάντησης της Ad-hoc Επιτροπής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 29/07/2021, για την αξιολόγηση του εν λόγω θέματος, παρακαλείστε όπως κατατεθούν τα πιο κάτω συμπληρωματικά στοιχεία:

1. Δεδομένου ότι η περιοχή χωροθέτησης του προτεινόμενου έργου απέχει 1,500 μέτρα από τον κλωβό και το εστιατόριο του Πυρόχρου Γύπα (*Gyps fulvus*), καθώς και 900 μέτρα από ενεργή φωλιά Σπιζαετού (*Aquila fasciata*), ποιες αναμένεται να είναι οι επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία του προτεινόμενου έργου, τόσο στα δύο συγκεκριμένα είδη αρπακτικών, όσο και στα άλλα δύο είδη αρπακτικών, τα οποία φωλιάζουν στην περιοχή και αποτελούν είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ Κοιλάδα Λιμνάτη (Διπλογέρακο *Buteo rufinus* και Ζάνος *Falco peregrinus*);

2. Να γίνει ενημέρωση από τον μελετητή, αν κατά τη διάρκεια των συναθροιστικών επιπτώσεων λήφθηκαν υπόψη οι πιέσεις και απειλές που αναφέρονται στο Διαχειριστικό Σχέδιο και στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (Standard Data Form) για την περιοχή ΖΕΠ Κοιλάδα Λιμνάτης, καθώς και τα ήδη υφιστάμενα, αδειοδοτημένα και προτεινόμενα έργα που χωροθετούνται στην ίδια περιοχή, με βάση το Αρχείο Έργων που βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος Περιβάλλοντος, και να εξεταστούν εκ νέου οι συσσωρευτικές επιπτώσεις.

3. Αφού διευκρινίστηκε ότι η αίτηση αφορά στην σύνδεση του προτεινόμενου ηλιοθερμικού πάρκου που εγκρίθηκε στην περιοχή, να δοθούν οι συναθροιστικές επιπτώσεις σε σχέση με το ηλιοθερμικό πάρκο. Να παρουσιαστεί σε χάρτη η εγκεκριμένη θέση, η ισχύς καθώς και η έκταση του ηλιοθερμικού πάρκου σε σχέση με το υπό εξέταση έργο, την περιοχή ΖΕΠ και το πέρασμα διέλευσης πτηνών.

4. Να γίνει εκτενέστερη εκτίμηση για τις επιπτώσεις στον γύπα, ιδιαίτερα επειδή το ΠΕ βρίσκεται εντός του πυρήνα επικράτειας και του πυρήνα τροφοληψίας του γύπα. Επίσης, η δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων του προτεινόμενου έργου στην ολόκληρα του, θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη τις πιέσεις και απειλές, όπως καταγράφονται στα ακόλουθα βασικά έγγραφα αναφοράς:

(α) Όσον αφορά τον Πυρόχρονο Γύπα (*Gyps fulvus*), το «Σχέδιο Δράσης για την Διατήρηση Διαφόρων Ειδών Αφρικανικών-Ευρασιατικών Γυπών» (“Vulture MsAP: Multi-species Action Plan to Conserve African-Eurasian Vultures”, 2017) και

Τμήμα Περιβάλλοντος 1498 Λευκωσία
Αρ. Φαξ: 22774945 Ιστοσελίδα: <http://www.moa.gov.cy/environment>

<https://www.cms.int/raptors/en/publication/multi-species-action-plan-protect-african-urasian-vultures-vulture-msap-cms-technical>

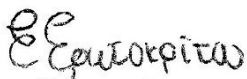
(β) Όσον αφορά τον Σπιζαετό (*Aquila fasciata*), το σχετικό Σχέδιο Δράσης για το συγκεκριμένο είδος προτεραιότητας (*“European Union Action Plans for 8 Priority Birds Species - Bonelli's Eagle”, 1997*).

https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/action_plans/docs/hieraaetus_fasciatus.pdf

5. Να καταγραφούν και να παρουσιαστούν σε χάρτη οι δρόμοι από τους οποίους θα περάσουν τα φορτηγά και τα μηχανήματα που απαιτούνται για την κατασκευή του ΠΠΕ και τα συμπληρωματικά έργα που πρέπει να γίνουν για τον σκοπό αυτό.

6. Να εξεταστεί πολύ σοβαρά η εναλλακτική λύση της υπογειοποίησης των καλωδίων και της απαιτούμενης σύνδεσης του έργου (ηλιοθερμικού πάρκου), αφού η εφαρμογή εναλλακτικών και λιγότερων επιβαρυντικών λύσεων αποτελεί ουσιαστικό μέρος της διαδικασίας της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης.

Με εκτίμηση

Έλενα Ερωτοκρίτου
για Διευθύντη

